

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Гарант освітньої програми
 Олена ПРОКОПЧУК
« 07 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ

Освітній рівень: Третій рівень вищої освіти

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітня програма: ОНП «Фінанси, банківська справа та страхування»

Факультет: Економіки і підприємництва

Умань – 2024 р.

Робоча програма з дисципліни *Методологія та організація наукових досліджень* для здобувачів третього рівня вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок галузь знань: 07 Управління та адміністрування ОНП «Фінанси, банківська справа та страхування». Умань: УНУС, 2024. 19 с.

Розробники: к.е.н., професор Бурляй Олександр Леонідович

(підпис)

(Олександр БУРЛЯЙ)

(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол від «07» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Сергій СОКОЛЮК

«07» серпня 2024 року № 1

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «08» серпня 2024 року № 1

Голові проф. Руслан МУДРАК

(підпис)

© УНУС, 2024 рік
© Бурляй О.Л., 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова
Модулів – 1	Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
		Семестр
		1-й
Загальна кількість годин - 90		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,8 самостійної роботи студента –2,9	Освітній рівень: третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти Освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»	16 год.
		Практичні, семінарські
		28 год.
		Індивідуальні заняття
		-
		Самостійна робота
		46год.
		Вид контролю: екзамен

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (схвалено Вченою радою УНУС, протокол №1 від 08.10.2020, із змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол № 8).

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-науковою програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок галузі знань 07 – Управління та адміністрування.

Мета вивчення дисципліни – здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Завдання дисципліни:

- ознайомити здобувачів аспірантури з загальнотеоретичними питаннями логіки, методології та методів наукового пізнання, акцентуючи увагу на методологічній складовій в організації наукових досліджень ;
- ознайомити майбутніх докторів філософії з основами системного підходу і організації наукових досліджень — проблематикою соціально-економічної сфери, соціального пізнання, соціального управління, методів вивчення соціальної реальності;
- ознайомити майбутніх докторів філософії зі специфікою впровадження результатів наукових досліджень відповідно до фаху підготовки та системою оцінки їх ефективності та перспективи розробки в контексті світової практики;
- підвищити рівень розуміння логіки наукового методу та проблемного контексту обґрунтування знання;
- розвинути у майбутніх докторів філософії вміння застосовувати методологічний потенціал сучасних наукових парадигм у власних дослідженнях;
- сформувати навички аналізу наукового тексту;
- сформувати навички систематизації інформації та обробки масивів даних, набути безпосередній досвід організації кваліфікаційного дослідження на присвоєння звання доктора філософії, сприяти його позитивному успішному захисту;
- навчити застосовувати апробовані методи, методологію та дослідницькі засоби, інструментарій наукових досліджень для вирішення проблем соціально- економічної сфери, соціального управління тощо;

- застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій і професійній діяльності;
- розвинути достатній рівень аналітичного і критичного мислення.

Предметом дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є система загальних принципів і підходів наукового пізнання, методи, технології пізнання, що пов'язані з науковою та практичною професійною діяльністю у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-наукової програми: виступає підґрунтям для ефективного оволодіння навчальною дисципліною здобувачами вищої освіти «Інформаційні технології в науковій діяльності». Дисципліна має перспективний зв'язок із науково-педагогічною практикою.

Вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07-Управління та адміністрування. (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СКЗ	Здатність обирати методи, необхідні для досягнення поставленої мети дослідження	ПРН9	Обирати методи для проведення досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, що забезпечують досягнення поставленої мети.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною

«Методологія та організація наукових досліджень» , наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною
«Методологія та організація наукових досліджень»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
2	Уміння:		
3.	Автономія та відповідальність		
3.1.	АВ2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення	Словесні методи навчання: пояснення, інформаційне повідомлення розповідь, бесіда, дискусія, робота студентів з навчальною літературою, лекційний метод; практичні методи навчання: вирішення конкретних задач і ситуацій; інтерактивні методи навчання: аналіз історій і ситуацій, відповіді на запитання і опитування думок студентів, мозковий штурм; методи дистанційного навчання: індивідуальне і групове консультування щодо виконання завдань; самонавчання через Moodle	Усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, модульний контроль (тестування)
4	Комунікація		
4.1	К1 Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	методи навчання: пояснення, інформаційне повідомлення розповідь, бесіда, дискусія, робота студентів з навчальною літературою, лекційний метод; практичні методи навчання	Усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, модульний контроль (тестування)

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН9	Обирати методи для проведення досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, що забезпечують досягнення поставленої мети	Словесні методи навчання: пояснення, інформаційне повідомлення розповідь, бесіда, дискусія, робота студентів з навчальною літературою, лекційний метод; практичні методи навчання: вирішення конкретних задач і ситуацій; інтерактивні методи навчання: аналіз історій і ситуацій, відповіді на запитання і опитування думок студентів, мозковий штурм; методи дистанційного навчання: індивідуальне і групове консультування щодо виконання завдань; самонавчання через Moodle	Усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, модульний контроль (тестування)

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. НАУКА – СУЧАСНА ПРОДУКТИВНА СИЛА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Тема 1. Предмет і метод курсу «Методологія та організація наукових досліджень»

Економічна наука та її значення у розв’язанні головних проблем виробництва. Основні закономірності і проблеми розвитку економічної науки.

Предмет, мета і завдання курсу „Методологія та організація наукових досліджень”.

Організація наукової діяльності в Україні. Наукові установи країни, їх завдання та функції.

Тема 2. Сутність, види та процес наукового дослідження

Поняття наукового дослідження. Необхідність проведення наукових досліджень. Вимоги до наукового дослідження.

Класифікація наукових досліджень. Види наукових досліджень: експериментальні, теоретичні, істотографічні, порівняльно - аналітичні.

Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення.

Науково - дослідницька діяльність студентів - складова частина навчального процесу. Організація та види науково - дослідної роботи студентів у вузі.

Тема 3. Основи методології наукових досліджень. Загальнотеоретичні методи дослідження

Поняття про методологію досліджень. Види та функції наукових досліджень. Метод та прийом в науковому дослідженні. Методика та техніка наукових досліджень.

Теорія пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Діалектичний метод - основа пізнання дійсності. Єдність теорії і практики. Практика - критерій істини і її роль в розвитку економічної теорії.

Економічні закони, механізм їх дії та використання в економічних дослідженнях. Повнота, однорідність, порівняльність, точність і достовірність фактів, їх критична оцінка.

Класифікація методів дослідження: загальнотеоретичні, емпіричні, спеціальні.

Загальнотеоретичні методи дослідження.

Абстрактно - логічний метод дослідження і його використання. Гіпотеза як важлива ланка абстрактно - логічного методу. Прийоми методу: індукція і дедукція, аналіз і синтез, перехід від абстрактного до конкретного, формалізація, аналогія, співставлення та ін. Використання абстрактно - логічного методу при вивченні конкретних проблем економіки та зовнішньоекономічної діяльності підприємств АПК.

Історичний метод дослідження. Сукупність прийомів історичного методу дослідження: періодизація та історична деталізація, єдність і боротьба протилежностей та ін.

Тема 4. Емпіричні та спеціальні методи дослідження

Емпіричні методи наукового дослідження: спостереження, анкетування, тестування, інтерв'ю, опитування, соціометрія та інші.

Спеціальні методи дослідження.

Економіко - статистичний метод дослідження. Роль статистики у розробці і обґрунтуванні спеціальних методів дослідження. Економічне групування як важливий прийом економіко - статистичного методу. Абсолютні, середні та відносні величини. Варіація ознак і її показники. Економічні порівняння.

Монографічний метод, його мета і можливості застосування в економічних дослідженнях. Значення монографічного методу для узагальнення досвіду роботи передових підприємств. Методика підбору об'єкта для монографічного дослідження. Якісна і кількісна оцінка факторів.

Розрахунково-конструктивний метод дослідження. Основні прийоми

розрахунково-конструктивного методу. Виділення провідної ланки, бальна оцінка явищ, інтегральні показники та ін.

Балансовий метод і його використання для координування і взаємного поєднання усіх частин явищ, що вивчаються. Види балансів: вартісні, натуральні. Сукупність прийомів балансового методу.

Економіко-математичні методи в наукових дослідженнях. Економічні моделі та їх використання.

Метод наукового експерименту, його значення в наукових дослідженнях і зв'язок з іншими методами. Види експериментів. Організація економічного експерименту та його проведення. Оцінка результатів експерименту і формування висновків.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. СТРУКТУРА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 5. Структура наукового дослідження

Структура наукового дослідження. Вибір теми дослідження, його мети, завдання. Обґрунтування актуальності, цінності та новизни наукових розробок. Обґрунтування вибраної теми і об'єкта дослідження. Роль наукового керівника у виборі теми наукового дослідження.

Розробка плану науково - дослідної роботи. Структура плану і загальна характеристика його складових частин. Складання робочої методики наукового дослідження і основні вимоги до неї.

Розроблення концептуальних положень і апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби та ін.). Визначення теоретичного і практичного стану проблеми. Розроблення та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, покладених в основу дослідження.

Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Поняття про наукову інформацію та її роль в проведенні наукових досліджень.

Джерела інформації та їх використання в науковій роботі. Способи пошуку інформації. Використання законодавчих актів, постанов уряду та указів Президента. Спеціальна економічна та нормативно - довідкова література. Статистичні щорічники. Періодична література. Інтернет.

Оформлення витягів з літературних джерел. Комплектування літератури. Кодування інформації.

Методика роботи з літературними джерелами.

Збір та обробка цифрових матеріалів, вимоги до них та перевірка. Нагромадження матеріалів у процесі статистичних спостережень, при вивченні досвіду передових підприємств та при проведенні спеціальних досліджень. Попередні розрахунки - одна з форм нагромадження матеріалів в процесі

економічних досліджень. Аналіз нагромаджених матеріалів.

Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження

Обробка результатів дослідження та їх оформлення.

Форми відображення результатів наукового дослідження. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова монографія, наукова стаття, тези.

Методика підготовки та оформлення публікацій.

Форми звітності при науковому дослідженні.

Оцінка ефективності наукових досліджень. Економічна, науково - технічна та соціальна ефективність наукових досліджень.

Впровадження у виробництво результатів наукових досліджень.

Тема 8. Дисертаційна робота: написання, оформлення, захист

Вимоги до оформлення дисертацій.

Структура дисертації.

Вимоги до структурних елементів.

Основна частина.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ”

Змістовий модуль, тема	Всього	в тому числі		СРС
		лекції	практичні заняття	
Змістовний модуль 1. Наука – сучасна продуктивна сила розвитку суспільства				
Тема 1. Предмет і метод курсу «Методологія та організація наукових досліджень »	9	2	2	5
Тема 2. Сутність, види та процес наукового дослідження	11	2	4	5
Тема 3. Основи методології наукових досліджень. Загально-теоретичні методи дослідження	12	2	4	6
Тема 4. Емпіричні та спеціальні методи дослідження*	12	2	4	6
Всього	44	8	14	22
Форма модульного контролю - тестування				
Змістовний модуль 2. Структура проведення наукових досліджень				
Тема 5. Структура наукового дослідження (The structure of scientific research) **	12	2	4	6
Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень (Information support for scientific research)**	12	2*	4	6
Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	10	2	2	6
Тема 8. Дисертаційна робота: написання, оформлення, захист	12	2	4	6
Всього	46	8	14	24
Форма модульного контролю - тестування				
Всього за семестр	90	16	28	46
Форма підсумкового контролю - екзамен				

*залучені стейкхолдери для спільного проведення аудиторних занять

**лекційне та семінарське заняття проводяться на англійській мові

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і метод курсу «Методологія та організація наукових досліджень»	2
2	Тема 2. Сутність, види та процес наукового дослідження	4
3	Тема 3. Основи методології наукових досліджень. Загально-теоретичні методи дослідження	4
4	Тема 4. Емпіричні та спеціальні методи дослідження	4
5	Тема 5. Структура наукового дослідження (The structure of scientific research) *	4
6	Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень (Information support for scientific research)*	4
7	Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	2
8	Тема 8. Дисертаційна робота: написання, оформлення, захист	4

* семінарське заняття проводиться на англійській мові

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і метод курсу «Методологія та організація наукових досліджень»	5
2	Тема 2. Сутність, види та процес наукового дослідження	5
3	Тема 3. Основи методології наукових досліджень. Загально-теоретичні методи дослідження	6
4	Тема 4. Емпіричні та спеціальні методи дослідження	6
5	Тема 5. Структура наукового дослідження (The structure of scientific research) *	6
6	Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень (Information support for scientific research)*	6
7	Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	6
8	Тема 8. Дисертаційна робота: написання, оформлення, захист	6

5.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Теми	Перелік питань
1	Тема 1. Предмет і метод курсу «Методологія та організація наукових досліджень»	Організація наукової діяльності в Україні. Наукові установи країни, їх завдання та функції.
2	Тема 2. Сутність, види та процес наукового дослідження	Науково - дослідницька діяльність студентів - складова частина навчального процесу. Організація та види науково - дослідної роботи студентів у вузі.
3	Тема 3. Основи методології наукових досліджень. Загально-теоретичні методи дослідження	Економічні закони, механізм їх дії та використання в економічних дослідженнях. Повнота, однорідність, порівняльність, точність і достовірність фактів, їх критична оцінка.
4	Тема 4. Емпіричні та спеціальні методи дослідження	Метод наукового експерименту, його значення в наукових дослідженнях і зв'язок з іншими методами. Види експериментів. Організація економічного експерименту та його проведення. Оцінка результатів експерименту і формування висновків.
5	Тема 5. Структура наукового дослідження (The structure of scientific research)	Розроблення концептуальних положень і апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби та ін.). Визначення теоретичного і практичного стану проблеми. Розроблення та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, покладених в основу дослідження.
6	Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень (Information support for scientific research)	Нагромадження матеріалів у процесі статистичних спостережень, при вивченні досвіду передових підприємств та при проведенні спеціальних досліджень. Попередні розрахунки - одна з форм нагромадження матеріалів в процесі економічних досліджень. Аналіз нагромаджених матеріалів.
7	Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	Оцінка ефективності наукових досліджень. Економічна, науково - технічна та соціальна ефективність наукових досліджень. Впровадження у виробництво результатів наукових досліджень.
8	Тема 8. Дисертаційна робота: написання, оформлення, захист	Оформлення та нумерація додатків

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У рамках вивчення дисципліни передбачаються такі види занять:

- лекції;
- практичні заняття;
- самостійна робота.

Консультації студентів, приймання рефератів, ліквідація невідпрацьованих занять будуть проводитися у відповідні дні відповідно до затвердженого деканатом графіку індивідуальної роботи викладача із докторантами.

7. Методи контролю

Поточний контроль, усне опитування, перевірка рівня засвоєння тем, винесених на самостійне опрацювання, екзамен.

Об'єктом оцінювання знань здобувачів є програмний матеріал дисципліни різного характеру і рівня складності, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю і на екзамені. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль. В процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу, набуття вміння висловлювати власну думку, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань освітньої компоненти.

При перевірці рівня засвоєння тем, винесених на самостійне опрацювання оцінці підлягають: самостійне опрацювання окремих питань теми, написання есе.

Система підсумкового контролю. Формою підсумкового контролю є екзамен.

8. Розподіл балів

	Поточний модульний контроль										ДБ	ПК	Сума
	ЗМ1						ЗМ2						
	T1	T2	T3	T4	T5	МК 1	T6	T7	T8	М К2			
Сума балів	8	8	8	8	8	40	6	6	8	20	10	30	100
Практ. зан.	5	5	5	5	5		4	4	5				
Сам. Роб.	3	3	3	3	3		2	2	3				

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» студентам третього рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок галузь знань: 07 Управління та адміністрування. УНУС, 2024. 28 с.

- Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» студентам третього рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок галузь знань 07 Управління та адміністрування. УНУС, 2024. 28 с.

- Сторінка курсу в MOODLE: : <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=2153>

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень. [текст] : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник. К.: АБУ, 2002. 480 с.
3. Голуб В.А. Огляд концепцій формування і використання бібліотечних електронних ресурсів. 2001. № 3. С. 55-58.
4. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Організація та методологія наукових досліджень: навч. посібник. Харків: Право, 2017. 446 с.
5. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. Посібник. К.: ВД «Професіонал», 2004. 208 с.
6. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень: навч. посібник. К.: Алерта, 2019. 490 с.
7. Корягін М.В. Основи наукових досліджень: навч. Посібник. К. : Алерта, 2014. 622 с.
8. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава: Оріяна, 2012. 183 с.
9. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник . К.: Кондор, 2006. 206 с.
10. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
11. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
12. Методологія та організація наукових досліджень: посібник / О.І. Гуторов / Харк. нац. аграр. ун-т. Х.: ХНАУ, 2017. 57 с.
13. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава: Оріяна, 2012. 183 с.
14. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
15. Методологія наукових досліджень [Текст]: навч. посіб./ В.С. Антонюк, Л.Г. Полонський, В.І. Аверченко, Ю.А. Малахов. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с.
16. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах: методичні рекомендації / авт.-укл.: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець;

редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй; Київ: УБА, 2016. Електрон. вид. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). 117 с.

17. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.

18. Науково-дослідницька діяльність студентів, курсантів, слухачів, аспірантів, ад'юнктів та докторантів: довідник молодого вченого / уклад.: А.В. Байлов, О.М. Литвинов, В.В. Чумак; за заг. ред. О.М. Головка. Харків : ХНУВС: ТімПаблішГруп, 2016. 363 с.

19. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посібник / авт.-упоряд.: А.Є. Конверський, В.І. Лубський, Т.Г. Горбаченко та ін.; за ред. А.Є. Конверського. Київ : Центр учб. літ., 2016. 351 с.

20. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.

21. Оспіщев В.І. Технологія наукових досліджень в економіці: навч. посібник / В.І. Оспіщев, В.В. Кривошей. К. : Знання, 2013. 255 с.

22. Підюшенко В.Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навчальний посібник / Підюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Словенко Е. Київ: Лібра, 2004. 344 с.

23. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2016. 254 с

24. Соловйов С.М. Основи наукових досліджень: навч. посібник / Соловйов С.М. -К.: Центр навчальної літератури, 2007. 176 с.

25. Сурмін Ю.П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб / Ю.П.Сурмін. К.: НАДУ, 2018. 184 с

26. Філіпенко А.С. Основи філософії та методології економічної теорії: навч. посіб. / А.С.Філіпенко. К.: ВПЦ«Київський університет», 2018. 271с.

27. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / Шейко В.М., Кушнарєнко П.М. [5-те вид.,стер.]. К.: Знання, 2006. 307 с.

Додаткова література:

1. Burliai A.P., Burliai O. L., Kovalev L., Smertenuk I. Methodological aspects of determination of energy potential of biomass of plant products. *Modern Scientific Researches*. IssueNo.12. Part3. May 2020. Pp.30-35.

2. Бурляй А. П., Бурляй О. Л., Ковальов Л.Є. Методологічні аспекти проведення економічного аналізу екологізації сільського господарства. Збірник

наукових праць Уманського національного університету садівництва. Умань, 2020. Вип.96. Ч.2: Економічні науки. С.54–69.

3. 100 запитань і 100 відповідей про підготовку й атестацію наукових і науково-педагогічних працівників: довідник / [автор-упорядник Ю.І.Цеков; за ред. Р.В. Бойченка]. – [2-ге вид., виправлене і доповнене]. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Вид-во «Толока», 2005. 80 с.

4. Від аспіранта – до академіка: збірник законодавчих і нормативних матеріалів з питань наукової діяльності, атестації наукових працівників / [укладач Ю.І.Цеков]. К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», видавництво «Толока», 2006. 80 с.

5. Де і як публікувати результати дисертаційних досліджень: збірник нормативних документів з питань атестації наукових працівників / [укладач Ю.І.Цеков]. [4-е вид., виправлене і доповнене]. - К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Вид-во «Толока», 2007. 128 с.

6. Довідник офіційного опонента: збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань експертизи дисертаційних досліджень / [автор-упорядник Ю.І.Цеков; за ред. Р.В. Бойченка]. – [2-ге вид., виправлене і доповнене]. К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Вид-во «Толока», 2008. 64 с.

7. Концепція розвитку Національної Академії наук України на 2014– 2023 роки: Постанова Президії НАН України № 187 від 25.12.2013 р. URL: <http://www1.nas.gov.ua/infrastructures/Legaltexts/nas/2013/regulations/Pages/187.aspx>

8. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: методичні поради / [автор-упорядник Л.А. Пономаренко]. [3-є вид., виправлене і доповнене]. К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Вид-во «Толока», 2005. 80 с.

Періодичні видання

1. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України.
2. Вісник Національної книжкової палати України.
3. Вісник Українського інституту науково-технічної та економічної інформації.
4. Вища освіта України.
5. Науковий світ.

Інтернет-джерела

1. Вища атестаційна комісія України – <http://www.vak.org.ua/>
2. Законодавча база Верховної Ради України - <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

3. Міністерство освіти і науки України - [http: //www.mon. gov.ua/](http://www.mon.gov.ua/)
4. Науково-практичний журнал «Наука та інновації» - [http: //www.nas.gov.ua/scinn/](http://www.nas.gov.ua/scinn/)
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського - [http: //www/nbuv.gov.ua /](http://www.nbuv.gov.ua/)
6. Освітній портал - [http: //www.osvita.org.ua/](http://www.osvita.org.ua/)
7. Український інститут науково-технічної та економічної інформації - [http: //www/uinei.kiev.ua/.](http://www/uinei.kiev.ua/)

12. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

^{8.} Perezarakhuvannya ta viznannya rezul'tativ navchannya z disyplini abo okremogo її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

13. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>). При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

14. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2024-2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Зміни, внесені до робочої програми на 2024-2025 навчальний рік, охоплюють:

1. Внесення відповідних коригувань в розподіл балів;
2. Оновлення переліку рекомендованої літератури.